

Educatie bij Schoonewelle

Presentatie voor de basisscholen

februari 2010

Schoonewelle Centrum Natuur en Ambacht
Museumlaan 2 - 8064 XN Zwartsluis - tel. 038-3866555
website: www.schoonewelle.nl,
e-mail: schoonewelle@schoonewelle.nl

Inhoudsopgave:

1. Algemeen	pagina 3
1.1 Het begin	pagina 3
1.2 De verandering	pagina 4
1.3 Collecties	pagina 5
2. Jeugd en educatie	pagina 6
2.1 Jeugdnatuurclub "De Wieden"	pagina 6
2.2 Basisonderwijs en gemeente Zwartewaterland	pagina 7
2.3 Basisonderwijs en Rabobank	pagina 7
2.4 Basisonderwijs en de Regio	pagina 7
3. Educatie basisonderwijs	pagina 8
3.1 De belevenissen van de familie Otter	pagina 9
3.2 Insecten en kriebelbeestjes	pagina 10
3.3 Kokkie de Kokmeeuw	pagina 12
3.4 Sijmen de Zeeman	pagina 13
3.5 Op maat	pagina 14
3.6 In ontwikkeling	pagina 14

1. Algemeen

1.1 Het begin

Roelof Johannes Schoonewelle (1889-1960) is de grondlegger van museum Schoonewelle. Hij was een echte natuurliefhebber en heeft een indrukwekkend aantal vogels en andere dieren geprepareerd (opgezet). Daarnaast heeft hij vlinders, insecten en allerlei dingen verzameld die met de natuur te maken hadden.

In het woonhuis van de familie Schoonewelle aan de Kerkstraat in Zwartsluis mochten de mensen komen kijken naar zijn verzamelingen: zijn geprepareerde vogels en andere dieren. Later is het museum aan de Zomerdijk gebouwd en werd geopend op 21 mei 1958.

Zoon Roel Schoonewelle (1933-1994) erfde de liefde voor de natuur, voor het museum en voor het vak. Roel zette later het werk van zijn vader voort tot 1994.

Vanaf 1995 is het preparerewerk verzorgd door J. Hagens. Hij werkt voor het museum tot op de dag van vandaag.

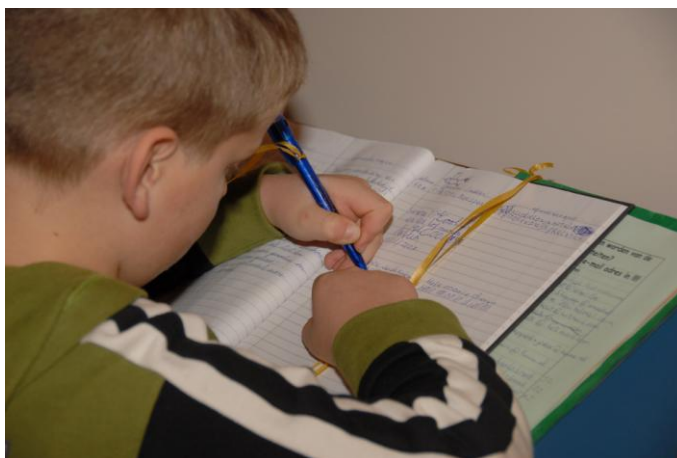
1.2 De Verandering

In 2000 is museum Schoonewelle verbouwd tot "Schoonewelle Centrum Natuur en Ambacht". Schoonewelle is een multifunctioneel centrum geworden; er is dus van alles te doen.

In de twee bovenzalen wordt de relatie tussen natuur, mens en ambacht op een artistieke en educatieve wijze tot uitdrukking gebracht. De basis is de vermaarde collectie Schoonewelle: geprepareerde dieren en andere naturalia en de originele illustraties uit de ambachtsboeken van Frederik J. Weijs. Het thema, waar wij sinds 2008 aandacht aan besteden is "*Kust en Visserij*".

Daarnaast zijn er in de benedenzaal wissel tentoonstellingen. Hier komen verschillende onderwerpen aan de orde. Dat kan er goed zijn, of kunst in de vorm van keramiek, bewerkt metaal, foto's of schilderijen.

Meestal is er een link met de natuur, het landschap en/of een ambacht.

1.3 Collecties

Museum Schoonewelle bestaat al sinds 1958 en heeft veel verschillende collecties.

De grootste collectie is van Roelof J. Schoonewelle en zoon Roel Schoonewelle met meer dan 500 vogels, eieren en andere dieren.

Verder beschikt Schoonewelle over collecties vissen, insecten en schelpen. En diverse collecties die te maken hebben met de ambachten van vroeger zoals ze in Zwartsluis voor kwamen: de klompenmaker, de kwastenmaker, de rietsnijder, de turfstecker, de visser etc.

De Historische Vereniging heeft een grote collectie historische foto's (o.a. de collectie Voerman) van Zwartsluis ondergebracht bij Schoonewelle. Deze fotocollectie is geheel toegankelijk voor het publiek en kan ook worden ingezet voor educatie.

2. Jeugd en educatie

2.1 Jeugdnatuurclub "De Wieden"

In 2004 kwamen vier partijen bijeen Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Natuur en Milieu Zwartewaterlanden en Schoonewelle Centrum Natuur en Ambacht. Zij hadden alle vier de wens "iets" educatiefs te doen voor de jeugd in eigen omgeving, om op deze wijze de jeugd kennis te laten maken met de natuur waarin ze wonen. Het idee om samen een regiobrede Jeugdnatuurclub op te richten was dan ook gauw geboren en werd omgezet in daden. Op 30 juni 2004 werd de samenwerkingsovereenkomst tot oprichting en het in stand houden van de Jeugdnatuurclub "De Wieden" ondertekend.

De doelstelling van de Jeugdnatuurclub is door het ontdekken van de natuur, de jeugd kennis te laten maken met deze natuur en cultuur in hun eigen omgeving d.m.v. het aanbieden van educatieve programma's. Programma's om kinderen, in hun eigen belevingswereld, natuur te laten voelen, horen, ruiken, proeven en zien. Ze kunnen dus met hun zintuigen de natuur beleven met het doel, dat ze veel plezier en respect ontlenen aan de natuur in hun omgeving.

De doelgroep is jeugd van 8 t/m 12 jaar. Vanaf de oprichting zijn er ieder seizoen meer dan 100 leden. Er is al enkele keren een ledenstop ingelast.

Meer informatie over de Jeugdnatuurclub vindt u in de folders voor jeugdleden en vrijwilligers, in het clubblad en op de website www.jeugdnatuurclubdewieden.nl.

Natuur en Milieu Zwartewaterlanden is inmiddels onderdeel geworden van Stichting Schoonewelle. In het Nationaal Park Weerribben Wieden is een sterke nieuwe partner gevonden.

2.2 Basisonderwijs en gemeente Zwartewaterland

In 2008 is de gemeente Zwartewaterland gestart met het cultureel en educatief platform. De basisscholen en de erfgoedinstellingen werken hierin samen. Hieruit is het Cultuureducatie Programma ontstaan.

In 2008 is er bij Schoonewelle hard gewerkt aan de voorbereiding en zijn er aantrekkelijke educatieve programma's ontwikkeld en samengesteld, afgestemd op de verschillende groepen. Vanaf 2009 konden basisscholen uit Zwartewaterland zich daarop inschrijven en er is veel respons. Veel scholen hebben Schoonewelle bezocht en gebruik gemaakt van de educatieve programma's. De reacties van de scholen zijn zeer positief. Daarnaast maken ook een aantal basisscholen buiten Zwartewaterland gebruik van de lespakketten.

Ook in 2010 biedt Schoonewelle binnen het project weer een viertal lespakketten aan. Het aantal inschrijvingen hierop is inmiddels hoger dan in 2009.

2.3 Basisonderwijs en Rabobank

Rabobank en Schoonewelle Centrum Natuur en Ambacht werken in 2010 samen. Alle groepen van de basisscholen in Genemuiden, Kamperzeedijk en Zwartsluis kunnen een bezoek brengen aan Schoonewelle. De Rabobank neemt hiervan de kosten voor haar rekening.

2.4 Basisonderwijs en de Regio

Na meerdere jaren ervaring en veel positieve reacties, is Schoonewelle zover, dat de educatieve programma's in een grote regio aangeboden kunnen worden.

Vanaf 2010 kunnen alle groepen van de basisscholen in de regio het museum bezoeken en één van de educatieve programma's volgen. De scholen in de regio worden in 2010 allemaal actief benaderd door Schoonewelle.

3. Educatie basisonderwijs

Schoonewelle heeft verschillende educatieve programma's ontwikkelend. Hieronder een opsomming:

Groep 3 en 4

- De belevenissen van de familie Otter (versie 1)

Groep 5 en 6

- De belevenissen van de familie Otter (versie 2)
- Kokkie de Kokmeeuw (versie 1)
- Insecten en kriebelbeestjes

Groep 7 en 8

- Kokkie de Kokmeeuw (versie 2)
- Sijmen de Zeeman

3.1 De belevenissen van de familie Otter

Onder begeleiding spelen kinderen het otterprogramma. De basis van het otterprogramma is een soort levend ganzenbord, waarbij de kinderen allemaal een otter zijn, elk met hun eigen otternaam.

Het spel begint met het voorlezen van een spannend otterverhaal, waarin de "otterkinderen" hun ouders kwijt raken. In het verhaal worden allerlei "otterweetjes" verteld en die feiten komen later in het spel als vraag terug.

Tijdens de zoektocht door het museum naar hun ouders doen de otterkinderen allerlei educatieve en speelse opdrachten. Tijdens de opdrachten leren de kinderen van alles over: zoogdieren en hun sporen, vissen, insecten, schelpen en natuurlijk over de otter zelf.

Het spel kan op elk willekeurig punt gestart worden, zodat alle kinderen direct meedoen

*Doelgroep:
Groep 3 en 4 van het
basisonderwijs (versie 1)*

*Groep 5 en 6 van het
basisonderwijs (versie 2)*

Tijdsbeslag 2 – 2½ uur

*Begeleiding:
Er wordt gewerkt in
kleine groepjes van 4-6
leerlingen. De
ouders/begeleiders
draaien mee met het
programma.*

*Beschikbaar:
maart t/m november*

*Kosten:
€ 1,00 per leerling, incl.
entree begeleiding*

*Inlichtingen en
reserveringen
Eefje Bols*

*E-mail:
schoonewelle@schoonewelle.nl*

*Telefoon:
038-3866555*

*Website:
www.schoonewelle.nl*

3.2 Insecten en kriebelbeestjes

De basis van het spel bestaat uit 100 kaarten in verschillende kleuren, die door het hele museum opgehangen worden. De route van het spel kan helemaal binnen uitgezet worden, maar het is ook mogelijk een deel van de kaarten buiten het gebouw op te hangen en verschillende opdrachten buiten te doen.

De kinderen volgen de kaarten door middel van het gooien met een dobbelsteen.

Doelgroep:
Groep 5 en 6 van het basisonderwijs

Tijdsbeslag ca. 2 uur

Begeleiding:
Er wordt gewerkt in kleine groepjes van 4-6 leerlingen. De ouders/begeleiders draaien mee met het programma.

Beschikbaar:
maart t/m november

Kosten:
€ 1,00 per leerling, incl. entree begeleiding

Inlichtingen en reserveringen:
Eefje Bols

E-mail:
schoonewelle@schoonewelle.nl

Telefoon:
038-3866555

Website:
www.schoonewelle.nl

Het spel bestaat uit:

Letterkaarten - Aan het eind hebben de spelers alle 10 letters gevonden. De 10 letters vormen samen een woord.

Opdrachtkaarten - Bij deze opdrachten gaan de spelers een paar plaatsjes achteruit of juist vooruit.

Doekaarten - met verschillende opdrachten over insecten.

Er zijn veel opdrachten uitgewerkt. Het is niet noodzakelijk om alle opdrachten uit te voeren, er kan vooraf een selectie gemaakt worden. Het aantal

opdrachten is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen en de beschikbare tijd. Daarnaast is het mogelijk de opdrachten aan te passen aan het jaargetijde. Wordt het spel bijv. in de zomer of in het najaar gespeeld dan is er buiten voldoende materiaal aanwezig om ook met levende insecten aan de slag te gaan. In het museum wordt o.m. gebruik gemaakt van de insectenkasten.

Het spel kan op elk willekeurig punt gestart worden, zodat alle kinderen direct meedoen

Doelgroep:
Groep 5 en 6 van het basisonderwijs

Tijdsbeslag ca. 2 uur

Begeleiding:
Er wordt gewerkt in kleine groepjes van 4-6 personen. De ouders/begeleiders draaien mee met het programma.

Beschikbaar:
maart t/m november

Kosten:
€ 1,00 per leerling, incl. entree begeleiding

Inlichtingen en reserveringen:
Eefje Bols

E-mail:
schoonewelle@schoonewelle.nl

Telefoon:
038-3866555

Website:
www.schoonewelle.nl

3.3 Kokkie de Kokmeeuw

In 2008 is de nieuwe tentoonstelling "Kust en Visserij" geopend. Deze expositie laat o.a. de vogels zien die langs de verschillende Europese kusten voorkomen.

Aan de hand van een speurtocht ontdekken de kinderen het museum. De hoofdpersoon in de speurtocht is een meeuw, Kokkie de Kokmeeuw. De kinderen "vliegen" samen met Kokkie langs verschillende Europese kusten en zoeken de antwoorden op de vragen.

Naast de vragen in de speurtocht komen ze onderweg nog andere verschillende opdrachten tegen. Ook deze opdrachten kunnen, afhankelijk van de beschikbare tijd, gemaakt worden.

Doelgroep:

Groep 5 en 6 van het basisonderwijs (versie 1)

Groep 7 en 8 van het basisonderwijs (versie 2)

Tijdsbeslag ca. 1 – 1 ½ uur

Begeleiding:

Er wordt door de leerlingen zelfstandig gewerkt in kleine groepjes

Beschikbaar:

maart t/m november

Kosten:

€ 1,00 per leerling, incl. entree begeleiding

Inlichtingen en reserveringen:

Eefje Bols

E-mail:

schoonewelle@schoonewelle.nl

Telefoon:

038-3866555

Website:

www.schoonewelle.nl

3.4 Sijmen de Zeeman

Sijmen de Zeeman keert terug in Zwartsluis van een lange reis. Bij zijn terugkomst komt hij in de problemen en raakt de "schat" kwijt die hij zou bezorgen bij de burgemeester. De kinderen gaan hem helpen zoeken, door middel van verschillende opdrachten.

Het programma begint met een verhaal wat verteld wordt in de koffiecruis. Hierbij gebruiken de leerlingen een wereldkaart en een plattegrond van Zwartsluis. Tijdens hun zoektocht door het museum verzamelen de leerlingen verschillende voorwerpen. Als alle opdrachten gedaan zijn, kunnen de leerlingen aan de hand van de oude kaart van Zwartsluis uit 1649 de schat vinden.

De opdrachten zijn zowel natuuropdrachten (o.a. insecten, vissen, marterachtigen) als erfgoed opdrachten: visserij, scheepvaart Zwartsluis (foto's), tagrijn, geschiedenis van Zwartsluis (foto's).

Voor de scholen uit Zwolle, Kampen, Meppel, Genemuiden en Hasselt is er een geschiedenis opdracht over de betreffende woonplaats.

Het programma "Sijmen de Zeeman" is ontwikkeld in samenwerking met de afdeling educatie van het KCO in Zwolle, in het kader van erfgoededucatie.

Doelgroep:
Groep 5 en 6 van het basisonderwijs

Tijdsbeslag ca. 2 uur

Begeleiding:
Er wordt door de leerlingen zelfstandig gewerkt in kleine groepjes.

Beschikbaar:
maart t/m november

Kosten:
€ 1,00 per leerling, incl. entree begeleiding

Inlichtingen en reserveringen:
Eefje Bols

E-mail:
schoonewelle@schoonewelle.nl

Telefoon:
038-3866555

Website:
www.schoonewelle.nl

3.5 Op maat

We kunnen in samenwerking met uw school ook een programma op maat ontwikkelen. Eventueel in combinatie met de leskisten van Natuur en Milieu Overijssel.

3.6 In ontwikkeling

Momenteel is er een programma over roofvogels en uilen in ontwikkeling.

*Schoonewelle Centrum
Natuur en Ambacht*

*Museumlaan 2
8064 XN Zwartsluis*

*Telefoon:
038-3866555*

*Website:
www.schoonewelle.nl*

*E-mail:
schoonewelle@schoonewelle.nl*

Openingstijden:

*Het museum is geopend
van 1 maart t/m
31 december
van
dinsdag t/m zaterdag
van 11.00 tot 17.00 uur
en op
zondag
van 13.00 tot 17.00 uur*

*Voor scholen kunnen we
starten
vanaf 09.00 uur*

*Scholen dienen vooraf te
reserveren.*

*Meer informatie bij
Eefje Bols - beheerder.*